

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

V záujme ľudu a krajiny.

Prostrednú triedu krajinskej spoločnosti, malých hospodárov, remeselníkov a robotníctvo na nohy postaví, miliónom ľudu ku blahobytu pomôcť a tak týmto spôsobom pozdvihnúť krajinu, aby zbohatla a vo vážnosti zmocnela, tak vnútri, ako aj na vonok pred druhými národami, toto je úlohou každej poriadnej vlády, každého svedomitého zákonodarstva a každej politickej stránky, ktorá pracuje úprimne v záujme ľudu a krajiny. Kresťanská ľudová strana už vyše desať rokov účinkuje v tomto smere. Táto politická strana prevádza svedomite poriadnu a statočnú politiku ku blahu a napomoženiu ľudu. Čo chce a za čo bojuje naša kresťanská a spolu ľud. strana, to dopodrobna vysvetlené je v pro-

gramme, ktorého sa pevne drží a ktorý krok za krokom do života uvádza. V záujme ľudu a krajiny je, aby program tento v celej jeho rozsiahlosti prevedený bol. Z tejto príčiny je zapotreby, aby všetky

triedy nášho krajinského obyvateľstva podporovali stranu túto v jej politickom účinkovaní. Ľudu a nadovšetko takrečeným malým ľuďom čoskoro treba ku pomoci príspeť, bo čo chvíľa nebudeme mať komu pomáhať, keď všetci celkom na žobrácku palicu vyjdu.

Kresťanská ľud. strana bojuje na krajinskom sneme za to, aby sa náš ľud zmohol. Malým hospodárom, malým remeselníkom, robotníkom každého oboru treba dať poriadnej výživy. Chudobný* a ubiedený človek je hotová opica. Je to už staré porekadlo. Svet sa ho ale vždy drží a váži si len takého človeka, čo volačím vládne, má

Nepoškvrnene počatá Panna Maria, naša milá Matka.

svoj vlastný majetok a nenie utisnutý na pomoc druhého.

Aby náš ľud nezávisel vo všetkom od mocnejších tried spoločnosti, preto chce kresťanská ľudová strana obyvateľstvu našej vlasti dopomôcť ku istej hmotnej neodvislosti. Ako to chce previesť, to je obsérne označené v jej politickom programme, ktorý je nielen na papieri, ktorý ona nielen vysvetľuje na ľudových shromaždeniach, lež ho dľa svojej možnosti aj do života uvádza.

Vie kresťanská ľudová strana ak ťažko znáša ľud hrozné ťarchy krajinských daní a iných príražíek, preto bojuje za daňovú reformu. Zákonná predloha cieľom zotrenia II-triednej výrobkovej dane je už predložená krajinskému snemu, pričom ustálené bude aj to tak veľmi potrebné minimum existencie, označený bude majmenší totiž dôchodok k vyživeniu potrebný, od ktorého žiadnej dane nebude treba platiť. Toto je ale len začiatok daňovej reformy. Kresťanská ľudová strana preto na tom pracuje, aby celá daňová reforma prevedená bola.

Na krajinskom sneme privedené sú sociálno-politické zákony najväčšej významnosti. Za prevedenie týchto zákonov bojovala kresťanská ľudová strana v prvom rade. Prevádza ona politiku sociálnu a na kresťanskom základe, tak ako je to označené v jej programme, v ktorom ani litierky nepremenila a ktorý neopustila, lež sa ho vždy pevne drží.

Pofažne osvety a vyučovania ľudu pri pojednávaní a prevedení školskej predlohy na samom prvom mieste kresťanská ľudová strana zastávala práva katolíckej cirkve a katolíckeho učiteľstva.

Jesto ešte veľa otázok sociálno-politických a verejného hospodárstva, ktoré v blízkej budúcnosti majú byť rozriešené. Záležitosti katolíckej autonómie, kongruy katolíckeho duchovenstva a v spojení s tymito, iné otázky cirkevné v porovnaní s najvyšším patrónom jeho veličenstvom kráľom a najvyšších vrchností cirkevných onedlho majú tiež byť usporiadané. Pri pojednávaní týchto otázok krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany neohrozene a zmužile bojovať budú za práva cirkve a ľudu.

Aby krajina uhorská zmohla sa hmotne a vydobila si vplyvu a vážnosti pred cudzozem-

skom, aby občanom našej vlasti zabezpečená bola poriadna výživa pre všetky pokolenia, nado všetko, aby ľud náš nemusel sa obávať prenasledovania svojej cirkve a svojho náboženstva, nech hospodári, malí remeselníci a kresťanskí robotníci postavia sa pod zástavu kresťanskej ľudovej strany. Organizovať sa treba po všetkých krajoch a obciach v záujme ľudu a krajiny!

Pozor hospodári!

Kým nenie pozde, privolávame našim drahým rodákom: «Pozor hospodári, lebo vás chcú vyhnáť z vašich majetkov!» Každý hospodár s telom a dušou pútaný je ku svojmu majetku. Ani mu ničoho na svete nenie tak veľmi ľúto, ako keď je núdzou prinútený odpredať kus lúky alebo role. Drží sa preto tak pevne svojej zeme, bo ju už jeho dedo a pradedo obrábali a polievali potom obličaje. Nuž drahí bratia, malí hospodári z tohoto vašeho, vám vzáctneho majetku idu vás vyhnáť. Vidím v duchu, ako zatínate pästou a voláte rozhorčení: Tomu by sa rád do očí podíval, čo by sa opovážil vyhnáť ma z môjho majetku!

Majte len za máčik trpezlivosti, hneď vyhoviem vašej zvedavosti. Slyšali ste už pravda o socialdemokratoch? Hovoria im, že sú to červení Jakobovia. Majú títo červení Jakobovia v hlavnom meste jejich hlavné noviny, ktoré si len sami píšu. Sú to teda celkom kóšer noviny. V týchto novinách vyzradili nedávno červení Jakobovia jejich tajné ciele a zámery a napísali to takto: «*Uhorsko bude len vtedy šťastlivé, keď všetky pozemky prejdu do moderných a pevných rúk, ktoré vládzu kapitálom*». Ktoré že sú to tie moderné a pevné ruky, čo vládzu kapitálom? Ten rozpáleáý červený Jakub píše ale v jeho novinách ešte aj toto: «*Intenzívne a osožné hospodárenie len vtedy bude v Uhorsku, keď terajší majitelia všetci na vnivoč vyjdu*». Nuž tu to máte čierno na bielom, drahí bratia hospodári! Všetci máte na vnivoč vyjsť a len vtedy bude hospodárstvo v Uhorsku intenzívne a osožné. Až keď opustíte svoje majetky, ktoré ste od predkov zdedili, alebo ktoré ste si horko-ťažko zadovážili, až keď tieto majetky prejdu do moderných a pevných rúk, ktoré vládnu kapitálom, potom až bude Uhorsko šťastlivé. Takto si to vymu-

droval ten červený Jakub. Čo sú to za páni, čo majú tie moderné a pevné ruky? Kto že iní, ako židia! Vy všetci máte na vnivoč vyjsť, zahnuť, aby židia boli páni a sadli si do vašich majetkov. Toto spanilé priateľstvo chcjú hospodárom preukázať červení socialdemokrati. Či ich už poznáte? Uhorsko, táto nová Palestína, ešte nenie dosť zožidovčené.

Presvedčme sa bližšie kolko majetku má v rukách židovstvo v Uhorsku. Dľa štatistiky mali židia u nás v roku 1884. vlastného majetku v rukách 1,745.300 holdov; roku 1894. ale mali už vyše 3,200.000 holdov vlastného majetku. V židovských rukách nachodí sa viacej ako urobia všetky viazané majetky, fideikommisses i s cirkevnými majetkami, bo tieto spolu obnášajú len 3·2 millionov holdov.

Známo je tiež, že židovstvo žiadnu značnejšiu árendu z rúk nevypustí. Dľa štatistiky roku 1884. bolo v Uhorsku 2697 židovských árendášov, ktorí árendovali 2 milliony 745 tisíc holdov; roku 1894. bolo u nás už 3170 židovských árendášov, ktorí mali v árende 3 milliony 340 tisíc holdov. Ako to štatistika dokazuje, majú teda v Uhorsku židia v rukách dobre vyše 7 millionov holdov. Červení socialdemokrati sú ale ani s týmto nenie spokojní. Oni by chceli, aby aj vaše domy, role, lúky, vinice prešly do moderných a pevných rúk, čo vládu kapitálom. Malí hospodári majú celkom zahnuť, opustíť svoje starootcovské majetky, aby sa potom do nich posadili židáci, a tak že až potom bude Uhorsko šťastlivé!

So socialdemokratmi v tuhom priateľstve stojí aj nová stránka radikálov a demokratov. Vodcovia jejich sú voskrz židia a verní spojenci socialdemokratov. Socialdemokrati sú nepriatelia malých hospodárov, nepriatelia hospodárov sú teda aj radikáli a demokrati.

Bárs kto by teda odporúčal našim hospodárom už či radikálov, či ľudových demokratov, netreba mu nič veriť. Hospodárov našich z jejich majetkov vyhnať, zhubiť a na vnivoč prieviesť chcjú červení socialdemokrati, radikáli a ľudoví demokrati.

Teda pozor hospodári, kým nenie pozde!

**Zadovazujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Valašskí cigáni.

Každé dieťa zná u nás valašských cigánov. Je to opustená, špinavá a otrhaná luza. I ako je ohavná z vonka, tak je bez mravných citov aj v srdci. Cigán je ku všetkému hotový. V zime a v lete zarovnak, vo fujaviciach a v najväčšom horku skoro bez najpotrebnejšieho odevu chodia z dediny do dediny. Kde si ale pred dedinou spravia šiator, tam je beda drubeží vo dvoroch, bo cigánky najviacej obľubujú kurence, kačky a húsky, bár si ich nikdy nevychovaly. Cigáni sú dnes už neni s drúbežou vo dvoroch spokojni, tí ako chlapi vyvleču aj junca, alebo koňa z maštale. Známo je, že valašskí cigáni vôbec len zožobrania a krádeže žiju. Medzi mnohými pligami pod akými náš úbohý ľud ťažko stoná, je aj pliaga cigánska. Kým valašskí cigáni len kurence a húsky kradli boli neprijemní, prítomne ale sú už nebezpeční. Nie len majetok občanov nenie pred nimi istý, lež ako to hrozné vraždy dokazujú, akých sa v poslednom čase na viacej miestach dopustili, neni sú pred nimi zabezpečené ani ľudske životy. Len nedávno totiž zavraždili valašskí cigáni na dánošskej pustatine v peštianskej stolici krčmára, jeho ženu, chovanicu a cudzieho paholka. Táto hrozná vražda povzbudila konečne krajinské vrchnosti, aby v záujme bezpečnosti majetku a života občanov s cigánmi daaký spravny poriadok urobený bol. S valašskými cigánmi poriadok spraviť, chcely vrchnosti už aj za starých časov. Tak kráľovná Maria Terezia, z prvu ozaj ako opravdová matka zaujala sa za tento ľud. Nariadila preto, aby valašským cigánom na Dolniakoch dali zeme, ktoré pred tým tam zdržujúcim sa Turkom patrily. Stolice boly z kráľovského nariadenia povinné, novým osadnikom, teda cigánom domy vystaviť, zaopatriť ich hospodárskym nariadením, dať im semena na siatie. Všetko toto ale nič neosožilo. Hovorila, že nebude zo psa slanina, ani z capa baranina, tak z valašského cigána sotva bude kedy poriadny človek. Nahliadla toto aj kráľovná Maria Terezia, preto 27. novembra 1767. vydala rozkaz, aby cigánske deti, čo boly sedem rokov staré odobrali jejich rodičom a dali ku výchove poriadnym občanom. Za túto výchovu, platily rozumie sa stolice. Naložila tiež kráľovná Maria Terezia že cigánski mládenci nesmeli sa

vziať za ženu cigánsku dievku a cigánska dievka nesmela sa vydať za cigáňa. Čo sa ale stalo? Cigánski purdici zutekali z výchovy a keď vyriastli kradli kone ako jejich otcovia. Zakázané sobáše cigánskym mládencom a dievkam nezapríčinili bólu, bo je známo, že cigáni aj dnes obejdu sa bez sobášov. Z nariadenia Marie Terezie nebolo teda nič.

Cisar Jozef II. deviatého októbra 1783. vydal druhé prisne nariadenie s ktorým chcel s cigáňmi poriadok urobiť. Ešte aj to naložil cisár, aby sa nikto neopovážil volať ich cigáňmi, bo sú to vraj nový sedliaci. Dostali aj zeme; keď ich ale bolo treba obrábať, a milý cigáni nevideli na blízku pandúra, rozprchli sa vo všetky strany.

Za starých časov, kuli valašskí cigáni retiazky, potkovy, kince, liali gulky a broky do gverov. Drali zdochlé kone, keď kde potrebovali kata zavolali cigáňa.

Pod Nemcami 1857. vystavili v Satmári pre cigánske deti školu. Škola stála, lež prázdna, valašskí cigáni ako keby boli zmižli z okolia Satmáru, nebolo deti do školy. Len jeden cigánsky purdik menom Ladislav Kalavár dal sa do učenia. Bol po tom cigánskym vajdom a keď rakúsky minister Schmerling podeliť chcel Uhorsko na okolia, učení cigánski vajda Ladislav Kalavar zadal prosbopis na Schmerlinga aby zo stolíc Satmár, Ugocsa a Szabolcs spravil okolie pre cigáňov a jeho vymenoval za vajdu.

Veľkým dobrodincom valašských cigáňov bol nebohý arciknieža Jozef. Mlúvil s nimi v jejich reči. Tisíce a tisíce obetoval v Alcsute na jejich kolonizáciu. Bolo to všetko darmo. Ako sa kráľovke knieža sám o tom presvedčil bolastne vzdychol:

Neni pomoci tomuto nešťastnému ľudu! Len tak by ho bolo možno vychovať v poriadných občanov, keby vyrostlých odvedli do áreštov, deti ale jejich keby vychovával štát.

Už akokoľvek nech urobia poriadok s valašskými cigáňmi, nech sa to len čo skorej stane, aby pospolitý ľud konečne oslobodený bol od tejto pliagy.

Kriku vyše práva!

Krešťanska ľudová strana sa organizuje! Ľudáci sa hýbu! Vydržiavajú shromaždenia! Prekazme to! Pozor, v nebezpečenstve je krajina! Čierna

reakcia sa valí, proti ľudu. Do boja liberáli, národnári a socialdemokrati!

Takýto povik čuť po krajine. Trúby sa ozývajú. Pohly sa celé húfy ľudí krešťanom neprajnych. Noviny protivníkov preplnené sú pomluvami, hanou a úraškami. Sú to hody pre frajmaurerov a národnárov.

Prečo ten krik? Tie nápady? Volanie na poplach? Lov čierneho svedomia novinárov na čestných krešťanov?

Nič sa nestalo zlého. Neide na nás nepriateľ. Ľud pokojne prebýva, kde ho ešte nepobúrili. Ani Turek ani Nemeč neidú na nás, len krešťanská ľudová strana sa hýbe. Nepostáva ako iné stránky. Chce vydobudnúť priazeň ľudu, lebo nemá peňazi, aby mandáty zkuovala. Ani takých kortešov nemá, ktorí by vedeli posháňat úradné vóta. Organizuje sa, aby mala pohromade bojovníkov, a aby bola prichystaná k borbám, ktoré ju očakávajú. Nie len k stoličným a ku krajinským volbám musíme byť prichystaní, lež ku každej práci, ktorá je namierená k povýšeniu krešťanstva či v občanskom, či v hospodárskom, či v politickom živote. Áno spojiť sily naše, je hlavným zámerom našej strany krešťanskej. A od tohoto pohybu dostávajú krče i tí ľudkovia, ktorí by mali v našom tabore byť, a pomahať nám vzájomne, bo sa jedná o budúcnosť krešťanstva.

Len čo sme sa pohli, už je škreku vyše práva. Ako čo by ozaj nepriateľ šiel na krajinu, tolko je strachu v taboroch našich odporcov.

Či sa len socialdemokrati smejú organizovať? Či freimaureri majú panovať nad nami? Či znovu majú prinŕst na nás liberáli s Tiszom a s Fehérvárym?

Oh nie! Aj my sme tu! V prvom rade, lebo len my stojíme na krešťanskom základe. Len naša strana pracuje za dobrobyt krešťanského ľudu. Len ona chce utvoriť dobu práva a spravodlivosti. Len ona ukazuje skutkami, že je života schopná, a že vie uskutočniť to, načo sa chytila.

Ale len čo sme sa pohli, už je strachu a krik. Teda predsa musíme byť ľudia, ktorí vážime dačo! Predsa musí byť tá naša krešťanská strana červeným súknom v očiach tým, ktorí by radi prilákaf k sebe ľud aby ho v otroctve udržali. No, to nedovolíme! Dost bolo tých hlúposti a klamov, ktorých sa istí pánkovia za ablegátsky

mandát dopustili. Slováci do čista musia poznať ľudí falošných a kresťanstvú neprajných, ktorí nevedia a nechcú za ľud pracovať jedine pašmať ho sľubami, ktoré ani jeden medzi nimi vyplniť nevie.

Z tohoto cieľu sa organizujeme. Z tohoto cieľu riadime shromaždenia. Že sa to istým čvachom nelúbi, že sa boja našej organizácie, tomu sa len tešíme, lebo vidno, že my zastupujeme pravdu, a že tí víťuži na Skyčákovej strane, boja sa súdu ľudu oklamaneho.

Veď od kedy mátožia po Horniakoch? A čo vykonali? Nepokoje, nenávisť, spor a štrajky oproti Bohu. Kto je tam vodcom? Každý! Kto je bojovníkom? Kôpka zaslepených, ktorým vbili do hlavy, že im odoberú materčinu. No cigániť a pomlúvať výborne vedia.

Plané následky má to národniarstvo. Škoda bolo zaň ľud rozervat. Kto chce viesť politickú stránku musí byť múdrom, vážnym a obozretným politikom. Ktorý vodca národniareský skveje sa tymito vlastnosťami? Ani jeden! Ľud už badá, že ho klamú. Pýta odmenu. Čaká výsledok. A čo dostane? Sľuby! Keď je hladný, hodia mu za žrádlo biskupov, farárov a iných kňazov; dosavádne účinkovavie národniarov z tohoto pozostáva.

A aké bude mať následky to bratrickovanie s bezbožnou socialdemokraciou? Viete čo sa deje teraz v Taliansku? Ako tam zúria tí vaši elvtárši oproti kostolom, kláštorom, mníškam a kňazom! Aj tam sa s tým začal tento bohaprázdnny boj, s čím ho vy počínate: s pomlúvaním kňazov. Majte teda rozum. Utíchnite! Ste kresťania? Chcete pokoj, dobrobyt ľudu? Doprajete mu dušného spasenia? Teda na bok zbraň! Porozumejme sa! My sa orgainzujeme. Ak ste kresťania, nebojte sa nášho pohybu. Jestli ale zbúrале základ, ktorý my skladáme pre kresťanské Uhorsko, za následky vy budete zodpovední.

Nech žije kresťanská ľudová strana!

Ondrej Hladký.

Šárišskému národu.

Idem na vedomie dať kresťanskému národu šárišskému pre nás veľkú udalosť, ktoru s radosťou očakávame. My tu bývame medzi horami a lesami, tak že svet tak rečeno ani nevie o nás. Biedne

zapomenutí sme a v mnohých veciach aj zanedbaní. Teraz ale očakávame veľmi peknú udalosť. Kresťanská ľudová strana totiž v nedeľu 18. augusta ľudové shromaždenie bude vydržiavať v Miklušovcäch. Prídu ku nám chvalitobne známi vyslancovia krajinky: pán Georg Szmrecsányi a pán Koloman Brestyenzsky, aby nám oči otvorili a zreteľne vysvetlili akú politiku má podporovať ubiedený sedliak a kto sa opravdive a svedomite stará o neho. To veru, pokiaľ kresťanskej ľudovej strany nebolo, o opusteného sedliaka sa nikto nestaral, ani ho nikto nezastával. Je tomu 11 rokov čo kresťanská ľudová strana jestvuje a len od tých čias zaoberajú sa s chudobným národom na krajinskom sneme.

Preto s radosťou očakávame spomenutých pánov vyslancov kresťanskej ľudovej strany u nás a uprimne ich budeme vítať. Prídte a osvetlite nás. Takého osvetlenia nám už dávno bolo treba, neboli by sme do teraz blúdili.

Milí bratia! Prídte sem všetci čo len prist môžete. Úfame sa, že ku našemu ľudovému shromaždeniu prídu občania nie len z Miklušoviec, z Klembarka, zo Sedlíc a z Dolnej Suche, lež aj z Radačova a okolia. Dostavte sa sem všetci, veď tu uslyšíte poučenie o vašich veciach. Bude tu reč o kresťanskej ľudovej strane a taká politika nám je potrebná. Lebo kresťan len kresťanskú politiku môže podporovať.

Ľudák.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nové luhaniny.

Nevedia sa čoho lapiť, preto sa chytajú najmilšieho im remesla, totiž luhanín. Takáto luhanina je, čo «Slovenský Týždenník» v úvodníku posledného čísla tvrdí, keď nasledovne píše: «*Maďarskej ľudovej strane veria už iba celkom slepí a celkom hluchí. Jej ľudia zapredali na sneme a v krajinskej politike všetko, čo boli kedysi svojim voličom pod znamením kríža krivoprišažne sľubovali. Kresťanskú podstatu svojej politiky vyrazili z pod seba a zaviedli proti tým, čo ozaj dajú ešte na kresťan-*

skú pravdu neronské prenasledovania... V hospodárskej politike obrátila maďarská ľud. strana oje proti ľudu, lebo podporuje všetky ustanovenia, ktoré obohacujú boháčov a ktoré ukracujú chudobných». — Na tieto hlúpe výbuchy rozpálených modzgov pýtame sa v krátkosti len tolko: vie to «Slovenský Týždenník» dokázať, že kresťanskej ľudovej strane, ako on píše «maďarskej», veria len hluchí a slepí? Vie to dokázať, že ľudia jej zapredali na sneme a v krajinskej politike, čo boli kedysi svojim voličom sľúbili? Kedy vyrazili z pod seba kresťanskú podstatu svojej politiky? Kedy a proti komu zaviedli neronské prenasledovania? V hospodárskej politike kedy obrátili oje proti ľudu? Vie to dokázať «Slovenský Týždenník»? Pravda, že nie! *Je to teda všetko nehanebná luhánina.*

Kresťanská ľudová strana má v svojom programme riešenie sociálnych otázok na kresťanskom základe. Podporuje teda dľa svojho programu kresťanský socializmus, že ale ako to «Slovenský Týždenník» píše: «*Myšlienku kresťanskú vyárendovali si bohaprázdni biskupi, bacherati kanonici a celý krdeľ maďarónskych kňazov.*» — *Toto je najohavnejšia luhánina.*

Ludová strana cestuje.

Veľmi sa namrzal «Slovenský Týždenník» pre shromaždenia kresťanskej ľudovej strany. Preto keď napísal, že ľudová strana cestuje, pustil sa sám na cestu cigánstva. Opisuje ľudové shromaždenie v Báčke a udáva: Dostavili sa ľudácki ablegáti a kandidáti — medzi nimi aj jeden židák istý Landauer. — Tu je zase prvé cigánstvo, že je Landauer židák, druhé cigánstvo je, že na shromaždení bolo len niekoľko ľudáckych občanov. Bolo ich tam dosť, ani sa ľudové shromaždenie rozpustiť nemuselo, bárs privrženci žida ablegáta Lányiho veľké kriky robili.

Pezinský mandát.

«Ludové Noviny» nalakaly sa zaiste nariadeného vyšetrovania v záležitosti volby pezinskej, preto píšú: «Jako známo, ľudová strana (niport) nemôže oželiť pezinskú voľbu... Páni Kossuthisti ale inak myslia. Poslali istého maďarského vyslanca menom Barna Buza, aby vyšetril celú vec. Pritom bude musieť ovšem i pro-

tivnú stranu, to jest nás počuť a dr. Ivánka dokáže, že ľudová strana kupovala v Limbachu, v Petržalke, v Račišdorfe, v Grinave, na Cajle, v Kučišdorfe a inde hlasy po 5—40 korunách. Skoro všetci Nemci boli podplatení. V Modre dostal každý žid 20 korún». — Na tieto výlevy len tolko odpovedáme, že jestli všetky dôkazy pána Ivánku na tak slabých nohách stoja, ako tieto, nech sa pri vyšetrovaní ani neunúva s nimi. Dokázaná vec je, že v Modre všetci židia hlasovali na pána dr. Ivánku, jestli teda každý dostal 20 korún, to ich im dal len p. dr. Ivánka, alebo jeho korteši.

Radikálna strana.

«Ludové Noviny» plesajú nad šírením sa radikálnej strany a píšú: «Vznik tejto novej strany, ku ktorej i bývalý minister Kristóffy patrí a pretvorenia sa istej čiastky maďarskej ľudovej strany v smere kresťansko-sociálnom, sú dve najväčšie politické udalosti v poslednom čase». Že «Ludové Noviny» za «Slovenským Týždenníkom» cigánia o pretvorení sa istej čiastky ľudovej strany v smere kresťansko-sociálnom, to nenie ani politická udalosť, ani nič nového.

Vyzvanie.

Horliví voličia kresťanskej ľudovej strany volebného okresu Héthárs dňa 19. augusta roku 1907. o 3. hodine popoludní v obci

Kishárs (Lipník)

na veľkom priestore za dedinou vydržiavajú

ľudové shromaždenie

kresťanskej ľudovej strany s nasledujúcim programom:

1. Zahájenie shromaždenia. Drží: *Georg Smrecsányi*, krajinský vyslanec.
2. O programme kresťanskej strany ľudovej. Reční: Dr. *Mikuláš Rusznyák*, správca-profesor.
3. Účinkovanie kresťanskej ľudovej strany. Vysvetluje: *Koloman Brestyenzsky*, krajinský vyslanec.
4. Shromaždenia záverečná reč predsedu.

Kishárs, dňa 8. augusta 1907.

Riaditeľstvo.

K našemu vyobrazeniu.

Podávame v terajšom čísle obraz preblahoslavenej Panny Marie, aby sme veriacich povzbudili k úcte najsladšieho jej Srdca. Nepoškvrnené Srdce Matky Božej spatrujeme zretedne v tom trojakom vyobrazení, v akom nám ho predstavujú: sám Boh Otec, svätá Alžbeta (matka sv. Jána Krstiteľa) a napokon sama cirkev svätá. «Pozdravenie anjelské», táto najmilšia modlitba každého veriaceho, vykladá nám hlboký pojem tohoto vyobrazenia. Všetko totiž, čo spomína sa v Pozdravení anjelskom o Panne Marii, všetko to, čím sa ku Bohorodičke obraciame, keď túto modlitbu nábožne odriekame, vzťahuje sa aj na nepoškvrnené jej Srdce, ktorému najvhodnejšie preukazujeme našu úctu, keď pred obrazom jej modlíme sa asi nasledovne:

«Najdrahšia Matko Pána a Spasiteľa môjho, tú radosť chcem urobiť nepoškvrnenému Srdcu Tvojmu, ktorú si Ty cítila, keď Ťa pozdravil anjel Pána. Preto Ťa aj ja pozdravujem nasledovne: «Zdravas Maria, milosti plná, Pán s Tebou»: požehnaná si Ty medzi ženami».

Najsvätejšia Matko Pána a Spasiteľa môjho, zvelebovať Ťa chcem pre tú veľkú hodnosť, na ktorú Ťa povýšil Otec nebeský, keď nepoškvrnené Srdce Tvoje učinil stánkom Ducha svätého a Teba matkou najmilšieho Syna svojho. Zvelebujem Ťa preto, najsvätejšia Panno slovami svätej Alžbety: «Požehnaná si Ty medzi ženami a požehnaný plod života Tvojho: Ježiš».

Najčistejšia Matko Pána a Spasiteľa môjho! Smiluj sa nad všetkými hriešnymi, živými a mŕtvymi! Preto orodujem k Tebe slovami cirkve svätej: «Svätá Maria, Matko Božia, pros za nás hriešnych nyní i v hodinu smrti našej. Amen».

Vyzvanie!

Uhorsko slávi v tomto roku 700-ročné jubileum sv. Alžbety, vznešenej dcéry kráľovskej z domu Árpádov.

Mohutný pohyb, na jehožto čelo postaviť sa ráčil Jeho cisárske a kráľovsko-apoštolské Veličenstvo, zdvíha sa po celej krajine z mesta Prešporku, akožto rodiska Svätej. Len jeden hlas ozýva sa všestranne! Nech on prerazí každé srdce a nech povzbudí a oduševní všetkých k uplatneniu viery k prevedeniu diela cieľom oslavy svätej Alžbety.

Z radov Svätých, ktorá aj utieka sa vrelej k našemu srdcu a ktorá má viacej nárokov na našu lásku? Keď ju považujeme vo všetkých stupňoch svätého jej života ako dcéru, manželku, matku, ako kňažnu zeme, vo všetkých stavoch skveje sa ako nasledovania hodný obraz

ženských čností? Vo vykonávaní skutkov kresťanskej lásky k blížnemu ale zjavuje sa nám najskvelej.

Ona, jejžto pripadly všemožné statky pozemskej, najvyššie šťastie a najväčšiu blaženosť nalezala v udeľovaní almužny a v podporovaní nešťastných, i keď z lásky ku chudobným stala sa sama chudobnou, udeľovala láskave i z toho chatrného, čo jej pozostalo.

Spomnime si na ňu, ako na pomocnicu utrápených v tomto roku jubilárnom, rozpomätajme sa na nábožného jej ducha, na jej odovzdanie sa do vôle Božej, myslime na ňu pred oltárom Pána, keď účasť berieme na tejto cirkvnej pobožnosti (bo jeho Svätosť Pápež ku väčšiemu osláveniu Svätej prisľúbil zvláštne milosti), spomeňme si na ňu ale aj tým, keď jej vznešený príklad nasledujeme a našimi obetami prispejeme ku dobročinnému dielu, ktoré založené má byť akožto v jej rodisku, v meste Prešporku. V mene svätej Alžbety prosíme o milodary a pýtame nielen dary bohatých, nie, milý nám je aj ten majmenší darček chudobného podľa slov sv. evanjelia: «Dajte a bude vám dané».

Nadovšetko ku Vám, čo meno tejto Svätej nosíte, ku všetkým Alžbetám obraciame sa s našou úpenlivou prosbou: aby ste sa ku cti tohoto mena, ktoré nosila aj nebohá matka našej krajiny, preblahej pamiatky kráľovna Alžbeta, zvlášte zaujímaly za túto slávnosť a úctu tejto Svätej dľa svojich síl, každá v kruhu svojom rozširovaly, aby takto na prímluvu svätej Alžbety, požehnaná a milostí Božských účastnou sa stala drahá vlasť naša, nadovšetko ale pohlavie ženské celého Uhorska.

Arcikňažna Izabella.

Kard. Klaudius Vaszary,
knieža-primas.

★

Krajinský výbor jubilárnych slávností svätej Alžbety z domu Árpádov uverejňuje prítomné vyzvanie, ktoré cieľom rozširovania úcty svätej Alžbety a podpory dobročinného diela, aké založiť sa má v jej rodisku v Prešporku s tým poznamenaním podávame, že príležitostné milodary prijíma výš spomenutý «Krajinský výbor» Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. (Krajinská Jednota kat. spolkov.)

B E S E D N I C A.

V pekle.

(Dokončenie.)

Petrona tri roky čakala na svoju matku za bránou pekelnou. Ale tá meškala dostaviť sa pred súd všemohúceho Boha, aby aj ona obdržala zaslúženú pokutu za nepravosť, ktorými všemohúceho Boha tu na zemi obrážala. Petrona za tento čas mnoho videla a skúsila. Videla mnohé bývalé priateľkyne svoje, ktoré tiež staly sa korysťou pekla. Tieto jej vyrozprávaly, že jej matka ešte žije a že je ešte vždy tá hriešna, ľahkomyselná a pyšná, jedným slovom zlá žena, aká aj predtým bola, keď Petrona ešte žila. Jej dom je pelešou hriechu. Tam si dávajú schôdzky nemravníci a bezbožníci.

Jedného dňa zvláštny krik, hurt, neriad a hukot nastal v pekle. Ukrutný víchor duňal u brán pekelných, kde Petrona škrtila a dlávilu jednu zatracenú ženu. To bola jej matka. Ako nejaká divá šelma zachodila s ňou, chvejúc sa náramnou zlostou a pomstou. Šklbala jej vlasy z hlavy, driapala ju nechtami, vyškrabala jej oči, hrizla jej prsia a kopala ju

— Petronka, moje milé dieťa, — stonala matka žalostne. — čo robíš, prečo ma drhneš, prečo ma chceš usmrtiť?

— Neprestanem ňu mučiť nikdy, nikdy! — odpovedala jej dcéra. — Budem ňu nemilosrdne biť, trápiť a trýzniť na veky ty vrah, ty nezbedná hriešnica, ty pluhavá matka.

Jedna zatracená duša práve vtedy šla vedľa nich, ktorá ich odtrhla od seba. Rozzúrená Petrona však na to s jedným skokom priskočila ku svojej matke a chmatla ju za hrdlo, dusila ju, hrizla, kopala, škriabala a pluvla na ňu. Potom s pekelnou radosťou sotila svoju matku na kopu žeravého uhlia, pričom takto kričala na zatracené duše:

— Priatelia a priateľkyne, počte mi pomáhať! Nasypajme na túto osobu žeravého uhlia a pálme moju mater.

Ohnivý dážď sa sypal na nešťastlivú a zatracenú matku, a kým Petrona s diabolskou ukrutnosťou povzbudzovala družinu svoju k prehroznej hre, ustanične vykrikovala:

— Nemám sľutovania nad tebou, lež vypomstím sa na tebe ty prekliata mater, lebo ty si príčinou mojich múk a večného zatracenia!

Čerti zo všetkých strán pekla s radosťou bežali k bránam pekelným, aby boli svedkami tejto smutnohry, ktorá sa odohrávala medzi zatracenou Petronou a jej matkou.

Petrona ďalej kričala:

— Ukážte mi najukrutnejšie miesto v pekle, nech ta sotím mater moju. Sužujte a trápte túto hriešnu osobu s tými najukrutnejšími mukami. Chyťte a bite ju. Toto je moja mater. Ona ma doniesla na svet, aby ma uvrhla do pekla. Oh, prečo si ma nezadusila v plienkach? Prečo som nezomrela prv, než by som bola prvý hriech spáchala? Buď prekliata na večné veky. V dvanástom roku veku môjho, keď ma náš dobrý duchovný otec na čnosti vyučoval, ty si ma obliekala do módných a nádherných šiat, aby som prevýšila v kráse ostatné dievčatá. Toto bolo príčinou toho, že som zostala pyšnou a nadutou. Nikoho som si nevážila, oproti chudobným nemala som žiadneho citu a lásky, lež som ich opovrhovala. V pätnástom roku vláčila si ma na zábavy, a prehliadla si, keď sa mužskí bezočive chovali oproti mne, ba ešte ty sama povzbudzovala si ma ku hriešnemu ľubkovaniu a ku schôdzkam s mladými ľuďmi. Prekliata a nešťastná matka! Koľkým mládencom si ty sama otvárala brány do nášho domu a delila si sa s mojím hriešnym výrobkom? Pfuj, ešte i tu na tomto mieste večného zatracenia, haňbím sa to vypovedať. Namiesto toho, aby si ma bola napomínala k dobrému a potrestala môj ľahkomyselný život, ty si mi vo svojej hriešnosti prehliadla všetky moje zlé obyčaje, zahovárala si hriechy moje, ba ešte si ich vychvalovala. Ako by to celkom ináč bolo so mnou bývalo, keď by si ma bola k dobrému a bohabojnému životu napomínala, priestupky moje pokarhala, dobrým príkladom ma predchádzala a sošklivila predomnou ohavnosť hriechu. Ja nenaučila som sa od teba nič dobrého, veď si ty nebola nič iné, ako hriech, špina a potupa. A následky tvojho špatného a nehanebného držania? Utratila som moju nevinnosť, čistotu duše, zabudla som na všemohúceho Boha a jeho prikázania a vrhla som sa do neresti smrteľných hriechov, pre ktoré som tu na veky odsúdená do večného ohňa spolu aj s tebou. Celý tvoj život na zemi nebol iné, ako ošklivý hriech a nečistota. Ty si príčinou môjho trestu tu na tomto mieste večných múk. Preto ňu budem nenávidieť, mučiť a trýzniť až na veky...

Takto preklínala Petrona svoju vlastnú matku, až konečne ich satan spolu sviazal reťazou, takto k nim mluviac:

— Choďte, aby ste sa mohli na veky mučiť a trápiť tu na tomto mieste večných múk. Odtiaľto sa viac už nikdy nevyslobodíte. Pekelný oheň a trápenie je vašou odplatou.

Takto sa to stalo vnútri za pekelnou bránou, kde sa dostali rodičia spolu aj so svojimi dieťkami. To bolo ich odplatou za hriechy a nepravosť, ktorými P. Boha tu na zemi tak ťažko obrazili, nestarajúc sa o spasenie svojich duší. Slúžiac diablu, dostali sa do moci jeho.

Poslovenčil: *Ondrej Hladký.*

Kresťania kupujte len u kresťanov!

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ a odpustky v Balatonföldvári. Kabinetná kancelária jeho veličenstva v telegramme upovedomila riaditeľku odpustkov v Balatonföldvári, manželku grófa Emila Széchényiho, že kráľ na hody sriadené v prospech kaplny v Balatonföldvári daroval jeden olejový obraz. Riaditeľský výbor tento veľmi cenný obraz z príležitosti odpustkov dňa 11. augusta vylosoval. S dovolením ministra uhorských finančných záležitostí vydali z tejto príležitosti 3000 žrebov; každý lós stál 50 halierov.

Výročitý deň pokorunovania pápeža. Z Rímu oznamujú: Z príležitosti výročitého dňa pokorunovania svätého otca pápeža Pia X. v Sixtinskej kaplnke boli slávnostné služby Božie, na ktorých prítomný bol aj svätý otec, ďalej veľa kardinálov, diplomatický sbor, hlavní hodnostári pápežského dvoru, rímska šľachta a asi 2000 pozvaných osôb, zväčša cudzincov. Po službách Božích, ktoré sa skončili o pol 12. hodine, svätý otec utiahol sa do Vatikánu. Zdravotný stav svätého otca je nateraz riadny.

Z košického biskupstva. Edmund Sedlák, kaplán vranovský, preložený je do Zborova. Adalbert Dragónov z Burci poslaný le za farára do Púšoviec.

Chýry zo Spiša. Minister pravosúdia dr. Anton Günther dňa 31. júla navštívil so svojou manželkou Mateja Poduššáka všeobecne eteného a horlivého kňaza slovenského kostola v Novej Vsi. — V spišsko-podhradskej smrtnici, kde viac, dňa 5. februára roku 1849. za slobodu našej drahej uhorskej vlasti bojujúcich a v tom boji slávne padlých hrdinov vrchu Braniska pochovano je, majú v jaseňi honvédske pomníky postaviť. — V belanskom Barlangligete bolo 25. júla 2265 návštevatelov, v Tátralomnici bolo do 25. júla 1049 hostí, v Tátraszélplaku bolo do 24. júla 908 osôb. — V Zavadke dňa 4. augusta žena Ondreja Turessányiho, ako do komory chcela ísť, zrazu sa prevrhla a viac ani nestala. Doktor ustálil, že ju na srdce porazilo. Aj tento pád nás upozorňuje, aby sme vše boli prichystaní na smrť, lebo neznáme ani čas, ani spôsob, ani miesto smrti! — V Menharte istý Ján Szalesik preklal svoju ženu. Ó, nakoľko už zdivočily kresťanské mravy! — V Mafašovciach dňa 8. augusta o druhej hodine popolnici zomrel tamojší dekan-farár a prépošť Jakub Hillay po dlhšej nemoci a pobožnom prijatí sv. sviatosti v 67. roku svojho života a v 42. roku svojho kňazstva. Odpočinitie večné daj mu Pane a svetlo večné nech mu svieti!

Alžbetine izby v Budíckom kráľovskom paláci. S privolením jeho veličenstva kráľa v budíckom kráľovskom paláci zariadia na pamiatku kráľovnej Alžbety dve izby z vecí blahej pamäti kráľovnej. Prácu vedie profesor polytechniky Alojz Hauszman, ktorý už nasheral veľa reliquií. V týchto sieňach umiestnia nábytok kráľovnej Alžbety, skvostne šaty, ktoré nosila pri slávnostných príležitostiach, maľovky o nej a veľa iných drobností. Siene sú vo východnom krýdle kráľovského palácu: už koncom tohoto roku, alebo začiatkom budúceho roku zariadia ich a otvoria aj pre široké obecnosť.

Strieborná omša. Velebný pán Ján Grében, farár obce Lótos, tajomník dekanátskeho okresu 5. augusta odbavoval slávnosť striebornej svätej omše. Veriaci bez rozdielu vrelou láskou a oddanosťou oslavovali z tejto príležitosti neunavene horlivého duchovného svojho, ktorý veľkých zásluh zadovážil si vystavením nového chrámu Božieho a usporiadaním katolickej školy. Daj Bože tomuto horlivému sluhovi svojmu a pečlivému otcovi ľudu milosti, aby sa k radosti priateľov a známych a ku blahu sverených mu farníkov v dobrom zdraví dožil aj zlatej svätej omše.

Napadli portugalského kráľa. V Portugalsku dľa polouhradných zprávan panuje pokoj, ľud sa utíšil a protidynastický pohyb úplne zanikol. Ale jeden cez Berlín došlý privátny telegramm toto tvrdenie podvracia. Dľa telegrammu portugalský kráľ Karol minulý týždeň odcestoval do kúpeľov Pedros Soliodos zvaných. Obyvateľstvo krajiny z tejto príležitosti sriadilo proti kráľovi demonštráciu. Veľa železničných staníc obtiahli čiernym súknom a na jednotlivých stanicach bolo vidieť tabuľky s nápisom: «Nech žije revolúcia! Smrť na tyrana! Preč s diktátorom!» V kúpeľoch Pedros Soliodos veľký zástup sa shrkol na nádraží, ktoré strážilo len málo policajtov. Po príchode kráľa predstúpil mešťanosta, aby kráľa uvítal a odovzdal mu pamätný opis. V tom okamihu jedon sedliak bežal ku kráľovi, uderil mu na plecía a skríkol:

— Preč s diktátorom!

Nastal veľký zmätok a sedliakovi sa podarilo ujsť, tak že ho ešte posiaľ nechytli.

Kresťanský sociálny spolok v Trnave. V Trnave dňa 15. augusta popoludní o 4. hodine v bývalej občianskej straľnici v záujme založenia jedného kresťanského sociálneho spolku vydržovali veľkú poradu.

Štrajk v železnej fabrike. Z Košíc oznamujú, že v Csermelyvölgye v tamojšej železnej fabrike robotníci minulý týždeň vypovedali štrajk. Robotníci v nedeľu dňa 4. augusta popoludní vydržovali shromaždenie, na ktorom zostavili jedno memorandum, obsahujúce ich žiadosti a toto potom odovzdali správe fabriky. Robotníci žiadajú 9-hodinový pracovný čas a povýšenie mzdy o 19 percentov. Ponevác ale správa fabriky nechcela vyjednávať so zástupcami robotníkov a ich žiadosti v memorandumu obsažené odmietla, robotníci následkom toho vypovedali štrajk.

Peštiansa stolica proti cigáňom. Administratívny výbor stolice peštianskej minulý týždeň vydržoval svoje riadne mesačné zasadnutie pod predsedníctvom podžupana A. Fazekasa. Na zasadnutí kráľ. fškál dr. Ondrej Gaál spomenul i záležitosť túlajúcich sa cigáňov. Kočujúci cigáni — hovoril Gaál — bez všetkej kontroly túlajú sa po krajine a ustavične so zverskou divokosťou napádajú pokojných občanov. Administratívny výbor povinný je pozorovať na verejnú bezpečnosť a preto navrhuje, aby výbor v svojej polročnej zpráve vyzval pozornosť vlády na sriadenie otázky cigáňov, s ktorou otázkou sa vláda už beztak zaoberá. Odporúča, aby výbor pýtal rozšírenie telefonickej siete v stolici, aby takto kriminálna administrácia bola poľahčená. Po prehovorení viacerých, nadžupan rozpovedal, že stolica už od rokov súrila sriadenie cigáňskej otázky a lanského roku dostala odpoveď, že zodpovedný návrh zákona je už hotový. Nadžupan so svojej stranky povedal, že neslobodno v krajine taký kmen trpeť, ktorý si nevšíma žiadnych zákonov a žije výlučne na nemravnom a spustlom zákľkde.

Prešla ju elektrická. V Malej Pešti jeden vozeň elektrickej železnice prešiel manželku bývalého sudcu pri súdnej stolici Artura Matasovského, rodenú Lujzu Menyhért. 53-ročná pani chcela prejsť cez ulicu z jednej strany na druhú, veľmi sa ponáhľala a ani nezbadala elektrický vozeň, ktorý ju srazil. Kolesá úplne dokaličily nešťastnú paniu, ktorá o pár minút neskôr aj zomrela.

Vzbura na jednej vystahovaleckej. lodi Z Fiume oznamujú: Vystahovalcov vezúca loď «Siavonia» prináležajúca loďnej spoločnosti «Cunard-Line» na svojej ceste z New-Yorku do Fiume prišla do Triestu. Loď priviezla z Ameriky veľa talianskych vystahovalcov, medzi ktorými vypukla na ceste vzbura. Zpomedi talianskych vystahovalcov totiž dvaja, keď loď plávala po Stredozemnom mori, zomreli. Kapitán lode dve mŕtvoly podľa pravidiel chcel hneď dať pochovať do mora. Proti tomuto Taliani protestovali a žiadali, aby kapitán dal obe mŕtvoly na najbližší prístav, po Neapol doviezť. Kapitán pohrozil sa vzbúrivším sa Talianom, že ich dá sviazaf. Nato Taliani osvedčili sa, že jestli ich dá kapitán nazaj poviazaf, akonáhle prídu na breh, z pomsty utopia loď «Slavoniu» alebo niektorú inú loď spoločnosti «Cunard-Line». Kapitán prinútený bol popustiť, lebo na lodi bolo mnoho Talianov a mŕtvoly odviezol až do prístavu Neapolu, kde prípad hneď oznámil talianskej vrchnosti.

Zmizlo dieťa. Hlavnomestská polícia minulé dni zatkla 32-ročnú slúžku Mariu Lacuškovu, ktorá nevedela povedať, kde sa podela jej poldruharočná dcérka. Slúžka svoju malú dcérku vlni vzala z Üllöva, kde ju jedna sedliačka opatrovala. Odtedy dieťa zmizlo. Slúžka tvrdí, že na západnom nádraží odovzdala dieťa jednej žene vidieckej s tým, aby dotiaľ, kým sa slúžka vráti, dávala pozor na dieťa. Takto sa chcela oslobodiť dieťaťa. Kde sa odtedy podelo dieťa, slúžka nevie.

Železničná katastrofa. Úžasné nešťastie sa udalo dňa 4. augusta cez poludnie asi na 6 kilometrov od Angersu (Francúzsko). Jedon vlak štátnych železníc, ktorý chodí z Angersu do Poitiersu, vyšinul sa práve v tom okamihu, keď vlak došiel na most nad riekou Loire. Most sa srútil a rušeň vlaku, nástrojny vozeň, ako i jeden nákladný a jedon vozeň III. triedy padly do rieky. Následkom katastrofy asi 50 ľudí prišlo o život a 16 cestovateľov bolo ťažšie-lahšie raneno. Pri zavedenom vyšetrovaní ustálilo sa, že príčinou tohoto železničného nešťastia bolo to, že následkom obrovskej horúčosti priveľmi sa rozšírené koľajnice skrývili a preto sa vlak vyšinul. Predpokladanie, že nešťastie udalo sa následkom útoku, nemá základu. Dľa posledných ustálení počas nešťastia prišlo o život 24 ľudí, zpomedi týchto našli 14-tim mŕtvoly.

Na vzducholodi k severnému pólu. Americký novinár, menom Wellmann chce zopäťovať ten odvážlivý pokus, ktorý pred desiatimi rokmi André-va a jeho dvoch spoločníkov stál život: na vzducholodi chce sa dostať na severný pól. Za dlhý čas nebrali vážne plán Wellmanna, teraz ale tento plán bliži sa ku uskutočneniu, lebo vzducholod Wellmanna už došla do prístavu na Spitzbergách do Virgova. Vzducholod je už takmer hotová. Wellmann pravdepodobne 25. augusta vydá sa na odvážlivú cestu alebo najneskôr do 10. septembra. Na vzducholodi 4. cestovatelia budú sedieť. Títo 4. cestovatelia vezmú so sebou 4. sibírskych psov a na pol roka dostatočnú potravu. Vzducholod na parniku odvezú až po ľadové more a len tam ju pustia do povetria, aby hneď na počiatku cesty nevrátila do ľadových vrchov.

Zatkli anarchistu. Z Bernu oznamujú, že v Lugane zatkli redaktora časopisu «Protesta Umana», talianskeho anarchistu Binomettiho, lebo v jednej brošúre vyzval svojich súdruhov, aby zavraždili talianskeho kráľa Emanuela a takto aby sa pomstili za smrť anarchistu Bresčiho.

Ohne. Dňa 1. augusta v obci Harság (stol. šárišská) zúril hrozný požiar, pričom zhorel aj kostol; 14 domov. 16 stodôl, krémárovi veľký včelín s 80 košami včiel padlo tiež v obeť hroznému požiaru. — Z Košíc oznamujú, že v obci Abaujsina na tani Ladislava Telekyho minulý týždeň chytila sa jedna maštal. Zhorelo celé hospodárske náradie a mnoho krmu. Ohňom zapríčinená škoda činí asi 3000 korún, ktorá sa ale cestou poistenia vynahradí. — V obci Enes v zahrade Adolfa Weisza chytil sa tam nakopený krm. Oheň po dlhotrvajúcej a ťažkej práci hasičia lokalizovali. Škoda činí 6000 korún.

Koniec hry. V Pešti na Orezyho ceste v dome č. 26. udalo sa nešťastie. Malé deti sa ihraly na trefom poschodí domu a jedno 12 ročné dievča, dcéra pekárskeho majstra Jána Palerčika počas hračky nahlo sa cez zábradlie, v tom ale ztratila rovnováhu a srútila sa dolu. Nešťastné dievča s dodrúžganými údami ostalo ležať na zemi a o pár minút zomrelo. Matka nešťastného dievčaťa, keď to počula, ostala zle.

Ušlý socialdemokratický sekretár. Z Aradu oznámujú: Pri skúmaní tunajších robotníckych spolkov vyšiel na javo jeden zatajený hriech bývalého sekretára aradskej socialdemokratickej strany Ernesta Klopsteina. Klopstein, ktorý už dávno uvrzol, na jednom socialdemokratickom shromaždení v prítomnosti policajných úradníkov povzbudzoval socialdemokratov na kráľovraždu. Vyšetrujúci kommissár dr. Arpád Bedő rozpovedal toto novinárom a taktó vec vyšla na javo. Nato mešťanosta proti drovi Bedőmu zaviedol disciplinárne pokračovanie pre vyzradenie úradnej tajnosti a proti piatim policajným úradníkom pre zanedbanie úradnej povinnosti, lebo nezatkli socialdemokratického sekretára Ernesta Klopsteina hneď vtedy, keď na shromaždení vyzýval socialdemokratov na kráľovraždu, potom ale uvrzol.

Slovenskí ženci. V Novej Pešti na panstve grófa Károlyiho pracovali slovenskí ženci zo stolice nitrianskej. Panstvo žencov, keď už vybavili svoju prácu, dalo zaviesť na železničnú stanicu v Novej Pešti. Prídúc sem, ženci žiadali, aby im panstvo kúpilo železničné karty až do Nitrianskej, lebo že ináč odvezú sa na panských vozoch domov. Úradník ale toto nechcel urobiť, následkom čoho strhol sa veľký krik a prišli aj policajti. Ale konečne zvíťazili Slováci, lebo úradník voľky-nevoľky kúpil všetkým železničné karty.

Krajinská púť do Svätej Zeme. Odchod dňa 3. ho septembra roku 1907. Smer cesty: Budapest—Fiume—Loreto, Rím—Neapol—Pompei, Messina, Alexandria, Jaffa, Jeruzalem, Nazaréť, Alexandria—Venedig—Fiume Budapest. — Ceny súčasťenia: I. trieda 900 korún, II. trieda 700 kor., III. trieda 350 kor., v ktorej summe obsažené je zaopatrenie v Lorete, Ríme, Neapoli, Jeruzaleme a Nazaréte, ako aj na lodi. — Podrobným vysvetlením poslužia: duchovný vodea Ferdinand Kaizer, kvardian kláštora Františkánov (Budapest, II., Margitkőrút 23.), technická správa: Uhorský podnik cestovateľský úč. spol. (Magyar Utazási Vállalat R. T., Budapest, IV., Eskü-ut 3.)

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana»!

HOSPODÁRSTVO.

Ako bude mať strom veľké ovocie?

Radost mám z takého chotára, ktorý je vysadený s ovocnými stromami. Pomaly aj náš ľud sa naučí ku tomu, čo cudzozemskí hospodári už dávno vedia, to jest sadiť a opatrovať stromy. Ďaleko sme síce od cudzo-

zemska, no ale školy pomaly naučia mládež k tomu, k čomu starí nemali príležitosť. Síce aj tí sadili stromy, lenže nevyberali vo fajtach, uspokojili sa aj s plánkami, teraz na výber dostať a to odpoly zdarma, tie najlepšie druhy ovocných stromov. Treba ich sadiť a tak opatrovať, ako to robia cudzozemskí, obzvlášte francúzski ovocinári, ktorí prinútiť stromy — najmä hrušky, jablone a marulky — aby rodily veľké ovocie. Že ako? Veľmi jednoducho. Prvá podmienka tohoto čarodejstva je, aby nebolo na strome mnoho ovocia, lebo čím je na strome menej ovocia, tým dostane viac potravy a tak bude aj väčšie, ako riadne býva. Keď je ale strom ovocím preplnený, že sa snety lámu, tak ovocie jeho drobným zostane. Tolkoto už aj my vieme. A preto keď strom bohato zarodí, vtedy ak je malý, s rukou preriedme ovocie, to jest drobnejšie a chybné pooberajme, z väčších stromov, kde rukou nedosiahneme, ztrasme ho. Hojná úroda i tak škodí stromu, nielen že lámu sa konáre jeho pod farchou, lež strom vysilý sa a prv vyhynie. Potom, keď je na strome priveľa ovocia, nedozreje dokonále a ani chuť nemá takú, akú by malo mať. Tam, kde vedia ovocie zpeňažiť, nešajújú práce, lež riedia ho, keď ho je veľa. Robme to aj my.

Aby strom lepšie rodil a aby ovocie dozrelo na ňom, treba strom polievať vodou a dať koreňom jeho hnoj. V čas suchoty, každý ovocinár, ako len môže nech polieva svoje stromy, lebo ináč zpadne z neho ovocie, a keď aj zostane na strome, bude zlej chuti, ani práchno. K polievaniu potrebujeme čistú vodu, k pohnojeniu ale hnojnicu s desaťnásobnou vodou preriedenú. Polievajme týždenne alebo každé dva týždne, síce to od počasia závisí. Koľko vody žiada strom, to ukáže jeho vlhkosť. Peň — driek — stromu polievať je daromná práca, lebo tak ani voda, ani trus nedostane sa k tenkým koreňom, preto treba vykopať v šírke koruny stromu jarok alebo jamy a potom do tých liat vodu a hnojnicu. Je to spojené s prácou, lenže kto chce mať choseň zo stromov a kto chce mať pekné ovocie, musí dať stromom to, čo požadujú. *Gazda.*

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Pomýlení Hodžovci.

(Dokončenie.)

Orava.

Ublížujete nám teda preto, že my, jako verní synovia preukazujeme podlžnú poslušnosť našim zákonným predstaveným, nás prezývate «pomýlenými Párvovcami». Naposledy my sa za to nehaňbíme; lebo áno Párvy, jeho excellencia, jako nástupník sv. apoštolov, je našim otcem v Kristu; on a nie Hodža so Skyčákom má nás učiť, že jako máme povinnosti nášho stavu plniť a zachovávať.

Čo by tiež povedal Skyčák, keby dostal od pána

biskupa nariadenie: «Synu môj, nechaj politiku tak a predávajú len ďalej tovar plátený, jako si to za onoho času robil». Teda Skyčák tiež nech sa nemieša do úradných vecí jedného biskupa a to tým skorej mohol by urobiť, lebo on chudák — v tom mi prisvedčia ešte i jeho priatelia — veru ani len zďaleka pochopu nemá o tom, že také práva a povinnosti má jeden katolícky biskup.

Upodozrievaní bývame konečne o tom, že my sme príčinou, že niektorí kňazi, ktorí s Hodžovou stránkou držia, nedostali doplnok kňazského platu.

Každý vie, že u nás plat kňazský nie je ešte usporiadaný. Aj to vieme, že od pár rokov, kým táto záležitosť sa úplne nezriadi, istá podpora chudobnejším kňazom udelená býva. Nepravda je ale, žeby dajeden kňaz preto nebol dostal podporu, že s Hodžovou stranou drží, alebo žeby osvietený náš pán biskup tým kňazom, ktorí sú kresťansko-ludového smýšľania väčšiu podporu udeloval. Veď máme i také pády, v ktorých práve ten kňaz viacej dostal, ktorý pri voľbe Skyčákovu stránku napomáhal. A naposledy to len aj sami národnári uznajú, že ten kňaz skorej si môže robiť nároky na väčšiu podporu, ktorý má faru chudobnejšiu; musí udržovať pána kaplána, ktorý má väčšie reprezentatívne výdavky, jako ten, ktorý má faru obstojnú, je sám, alebo značným vlastným majetkom vládne, tak že naposledy týchto pár korún ani nepocíti.

Tu musím znovu dodať, že Hodžovci i tu sa znovu mýlia. Nie jeho excellencia osvietený pán biskup, nie my kňazi žiadame duchovným protivného politického držania slušnú mzdu ukrátiť, alebo zastaviť, ale to by chceli práve sami Hodžovci. Myslím, že vari títo ľudkovia nezabudli, čo vlni vo svojich všelínejakých novinách písali, že kňazom evachom nepozdravujte sa, ruku im nebozkajte, na omšu a na modlitbu im nedávajte. Čo že je to? Či my kňazi, ktorí patrime ku kresťanskej ľudovej strane nemáme-li mať právo od našich veriacich požadovať to, čo nám patrí?

Časy sa menia! Národnári, ktorí náš dobrý slovenský ľud s tým zvädzajú na svoju stranu, že oni vraj jeho vieru, jeho materinskú reč bránia, pristúpili ku socialdemokratom, urputným to nepriateľom každého náboženstva, pomaly ztratia dôveru u ľudu slovenského. Tí duchovní, ktorí posavád k nim sa priznávajú, ich tiež prestanú podporovať. To smele môžeme o nich predpokladať. Sú oni kňazi ducha cirkevného, im je večné spasenie svojich veriacich a rozkvet cirkve nado všetko, nebudú teda dlho trpeť, aby jeden Hodža dirigoval nás katolíkov. Cirkev naša svätá prežila už o mnoho ťažšie časy a tráplivejšie zmätky; preborí sa ona aj teraz a dožije sa tej radosti, že i tá čiastka ľudu slovenského, ktorá teraz snáď krivým okom hľadá na svojich od samého Boha ustanovených predstavených znovu s úplnou dôverou a oddanosťou poslúchať bude apoštolský a učiteľský úrad našej cirkve a uzná, že spasenie svoje na zemi i na druhom svete nie pri «Slovenskom Týždenníku» a «Ľudových Novinách», ale pri

cirkvi najde. Verte mi, Oravci, že príde taký čas, keď Skyčák nebude po dedinách vašich svoje rečičky vydržiavať; kňazi a biskupi ale budú slovo Božie ohlasovať. Príde taký čas, keď Skyčák pomíne sa i s celou jeho slávou, cirkev ale i vtedy panovať bude. *Volič.*

DOPISY.

Z Velkých Rypnian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

S radosťou sdeľujem cteným čitateľom «Kresťana» v tomto mojom ako zajačí chvost krátkom dopise, že sme tu mali v minulú zimu kapitálny duchovný kúpeľ. Náš pán farár totižto povolal sem dvoch pp. pátrov Lazaristov, ktorí náš zanedbaný ľud znamenite prebudili na duchu a k nábožnosti naklonili. Naši páni sú znamenití katolíci, pán Lelkes, pán lekár, pán lekárnik, pán notár, pán učiteľ, to sú všetci znamenití katolíci, ktorí i so svojimi manželkami chodia na bohoslužby, a pri sv. missiach i ku svätej spevedi pristúpili. Máme tu aj zverolekára, ktorý ale Mojžišovu vieru vyznáva. Je on poriadny človek, a máme úfnosť, že sa i on k Ježišovi pripojí; aspoň jeho celé jednanie je veľmi poriadne a skytá úfnosť k tomu. Škoda, že náš pán farár je už v pokročilom veku a aj chorľavý, lebo naša z roztratených dedín pozostávajúca fara mu kladie na plecía ťarchu mnohej roboty.

Úroda je u nás neškodná; mnohí toho roku z veľkej ceny žita (pšenice) tak zbohatnú, jako žid zo svojho kšeftu.

Nedávno bol u nás veľký požiar, veľa pajtí a krmu zhorelo. Málo ktorí z nich boli poistení, čo je veľká galiba. To je vraj trest Boží!

Naša škola je biedna. Traja učiteľia by tu mali byť a je len jeden; 150 detí nenie možno na úzde držať, ináče náš pán učiteľ je aj organistom, účtovníkom a pokladníkom úverkového spolku.

S Bohom zostávajúte.

Pozorovateľ.

Z Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Už dávno sa neuvěřnil dopis z našej dediny písaný v «Kresťane». My tu ešte vždy nosom a ústami dýchame, niekdajšia skrovnosť nám ešte neutrčila päty.

Negazdujeme tak, ako ten Chamajdák, ktorý ploty páli a popol predával.

Bola u nás aj masliareň, kresťan ju mal pod rukou; lenže už je aj tá nebohou. Keď my kresťania nevieme sa tak obracať, ako tí krivonosí.

U nás je pôda dobrá; každé leto sa sem shrnie dakolko sto Myjavcov, ktorí sa tu zaháňajú kosou, aby sa doma mohli zaháňať nožom do chleba. Úroda tohoročná je až veľmi stredná; kopaniny sú ale také bojné, ako na čistom ovse držaný kôň, keď robí nemusí.

U nás sa zmáha jedna choroba; ľud je veľmi žízňivý za zemou; daktorí aj 16—17 sto korún dajú za hold zeme, čo zodpovedá tomu, jako by kto 90 korún árendy platil, či môže na svoje vynst? Keď sa struna prefahuje, pukne, tak aj vačok peňažný môže dieru dostať pri takomto jednaní.

Teraz tu máme turanských kopaničiarov, ktorí vyznávajú do vôle vieru Martina. Hovorí, že je u nás viac koláčov, jako u nich chleba. Sem totižto do žatvy chodia.

V politickom ohľade čo poriadni a svojej viere katolíckej verní kresťania skalopevne sa pridržame kresťanskej ľudovej strany, ktorá tej liberálnej krky vykrútila. No ale pritom všetkom dvaja-traja liberáli sa tu ešte vždy najdu.

Jan Mindus.

Z Assakertu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Z horlivosti obetovavej pána farára Jozefa Schurmannu, z podporovania krajinského vyslanca kresťanskej ľudovej strany pána grófa a dra Ladislava Hunyady a z dobrej vôle pána ministra grófa Apponyiho sme začali nový chrám stavať, pokiaľ sme doposiaľ v jednej pajte mali pobožnosti. Lenže robotníci sa rozšli, pokiaľ nebolo zkadial ich platiť; našli sa i takí dobrí katolíci, ktorí tú robotu zahamovali. Je to veru smutná vec.

V našej farnosti sme miešani s luteránmi, ktorí doposiaľ vždy držali s liberálmi, pri poslednej voľbe ale hlasovali na neodvisliaka Hroša, židmi podporovaného. Úfame, že už raz vo svojom vlastnom záujme nadobudnú rozumu a pripoja sa ku kresťanskej ľudovej strane, záležitosti vlasti, cirkve a práva ubiedeného ľudu zastávajúcej.

V najnovšej dobe sme si vyvolili za notára kapitálneho muža, Imricha Krasna, ktorý čo opravdový priateľ kresťanského ľudu si už i za ten krátky čas svojho úradovania vydobyl všeobecnej vážnosti medzi tunajším ľudom.

Ešte jednu vec podotknem. Nerozumiem, jako mohol tunajší pán tatík pri poslednej voľbe vo Vrbovom kortešovať za národníara, tu ale pracoval za neodvisliaka?

S Bohom.

Krutohlavec.

Stav viníc.

Uh. král. hlavný dozorca viníc a vinárstva o stave viníc, v akom nachodily sa s koncom júla b. r., ministerstvu orby predostrel nasledujúcu zprávu:

Budapest. V celom okolí odkvitol vinič v poriadku. Behom júla vo viniciach v nížinách ukázala sa peronospora na lísti a na hroznách. Očakávajú vôbec prostrednú úrodu.

Szekszárd. Vinič kvitnul v celom okrese poriadne. Následkom hmly, aká tam panovala začiatkom júla, sú strapce riedke. Dážď s koncom júla prispel k vývinu hrozna. Pri červených fajtách očakávajú dobrú, pri bielych ale prostrednú úrodu.

Pécs (Pätikostoly). Ukazuje sa v celom okrese malá a prostredná úroda. Miestami narobil škody ľadovec 10 do 25 procentov. Choroby viniča sa neukazujú. Hrozno sa dobre vyiňuje.

Tapolca a Csáktornya. Krom škody, akú miestami narobil ľadovec, vinice sa dobre ukazujú. Peronosporu a múčnu hmlu len kde-tu vidieť. Strapce sú pekné. Očakávajú o voľačo lepšiu úrodu ako vlani.

Pápa. Vinič v celom okrese odkvitol chytro a riadne. Na viacej stranách bol ľadovec a narobil miestami veľkej škody. Očakávajú strednú, po daktorých stranách ale len slabú úrodu.

Pozsony. Stav viníc je prajný v celom okrese. Hrozno je vyvinuté. Úroda sa popravuje. Obranu proti chorobám viniča všade prísne previedli. Očakávajú strednú úrodu.

Nyitra. Vinič sa v celom okrese pekne vyiňuje. Peronospora a múčna hmla vystúpily miestami. Po niektorých stranách narobila škody zvlášte múčna hmla. Slabú, strednú, miestami len slabú úrodu očakávajú. Ceny vína sú dosť dobré. Za lepšieho druhu víno platia aj 60—70 korún za hektoliter.

Eger. Pre neprajné počasie počas kvitnutia strapce sú riedke a po mnohých miestach dažde zapríčiňujú zelenú hnilobu. Očakávajú vôbec úrodu nižie strednej.

Miskolc. Vo viacej obciach v okrese narobil ľadovec škody 10—15 procentov. Miestami vystúpila peronospora. Počasie je prajné. Hrozno je pekne vyvinuté. Očakávajú strednú úrodu.

Tarcal. Vinič sa pekne vyvinuje v celom okrese a sú výhľady na dobrú úrodu. Miestami narobil väčšej-menšej škody ľadovec. Od prostriedku júla ukazuje sa peronospora. Viničné roboty idu pomaly pre nedostatok robotníkov.

Munkács. Strapce sa pekne vyiňujú po celom okrese. Dážde s búrkami zle účinkovali na kvitnutie viniča. V mesiaci júni padal na viacerých stranách ľadovec. S koncom júla vystúpila peronospora. Očakávajú strednú a horšiu než strednú úrodu.

Szatmár. V celom okrese peronospora veľmi napadla vinice, ukazuje sa nielen na lísti, lež aj na hroznách. Očakávajú miestami slabú, vôbec ale dobrú úrodu.

Szilágysomlyó. V mesiaci júli pekne sa vyiňoval

vinič z celom okrese. Peronospora vystúpila len miestami, ktorá ale doposiaľ značnejšej škody nenarobila. V niektorých obciach padol menší ladovec. Miestami očakávajú slabú a po niektorých stranách veľmi slabú úrodu.

Bihardiószeg. Hrozno sa dobre vyvíja. Peronospora a iné choroby nenarobily značnejšej škody. Miestami padol ladovec a urobil škody 15—20 percentov. Očakávajú strednej dobroty, a len slabú úrodu.

Ménes. Od mesiaca júna počnúc, bolo v celom okrese priaznivé počasie. Vyvinuly sa zvlášte pekne kardarka a muštové biele hrozno. Peronospora vystúpila už na viacej miestach, značnejšej škody ale doposiaľ nenarobila. Vidieť aj múčnu hmlu a miestami hnilobu. Očakávajú dobrú strednú úrodu.

Fehérteplom. Hrozno sa pekne vyvíja. Včasné fajty začínajú mäknúť. V daktorých obciach padol menší ladovec. Očakávajú strednú a horšiu než strednú úrodu.

Kecskemét. Peronospora a múčna hmla vystúpily vo viacej obciach v okrese. Úroda bude stredná.

Szabadka. Vinič vôbec pekne odkvitol v celom okrese. Hrozno sa pekne vyvíja. V niektorých obciach zelené chrústy a iná chrobač narobily škody. Novšie vystupuje peronospora. Ladovec narobil škody v daktorých obciach 40—50 percentov. Dá sa očakávať dobre stredná úroda.

Nagyenyed. V okrese očakávajú strednú, miestami lepšiu než strednú úrodu. Chrobač posiaľ neškodila, miestami ale ladovec narobil väčšej-menšej škody.

Dicsőszentmárton. Štepený vinič sa v okrese vôbec pekne vyvíja. Domovými fajtami sadený vinič, pustne miestami. Peronospora sa ukazuje, škody posiaľ nenarobila. Očakávajú miestami dobrú, vôbec ale len strednú úrodu.

Marosvásárhely. Vo viničných prácach pokračujú bez prekážky. Hrozno sa dobre vyvíja. Peronospora sa ukazuje. Výhľady sú na prajnú úrodu. Denná mzda je veľmi veľká.

Vyzvanie.

Z príležitosti 750-ročného jubiläuma chýrneho pútnického miesta mariacellského, pod vedením nižšie podpísaných, dňa 26. augusta bežiaceho roku z okolia sempeského pôjde processia do Maria-Celly. S touto processiou môžu íť veriaci maďarského i slovenského jazyka. Púť bude trvať 6 dní. V 1-vý deň pôjde sa s vlakom až do Lilienfeldu, kde sa vybaví pobožnosť krížovej cesty na kalvárii. — V 2-hý deň pôjde sa peší z Lilienfeldu ku Sv. Anne. — V 3-tí deň od Sv. Anny peší do Maria-Celly. — Vo 4-tý deň v Maria-Celly vybaví pútnici svoju pobožnosť. — V 5-ty deň pôjde sa vlakom z Maria-Celly do St. Pöltena; odtiaľ vlakom do Krumnusbaumu a prez Dunaj do Máriataferlu. — V 6-ty deň navrátia sa pútnici s vlakom do Viedne, tam obhliadnu kostol sv. Štefana a večer o pol 7-mej príjdu

do Prešporka, odkiaľ s večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Pútnici z ktoréhokoľvek kraju prichádzajúci, sijdu sa dňa 26-ho augusta ráno pred siedmou hodinou na prešporskej hlavnej železničnej stanici a odtiaľ hneď o štvrt na 8-mu pohnú sa s vlakom do Viedne. Cesta po železnici z Prešporka do Prešporka, aj so všetkými processiónnymi útratami, tak že žiadnej bočnej sberky nebude, stojí 15 korún 70 halierov. Kto chce íť s touto processiou, ten spomenutú summu do 20-ho augusta poslať musí na túto adresu: «Plébánia Hivatal» *Egyházfa*, u. p. Pozsony-Királyfa.

Nižepodpísaní s úctou vyzývame veriacich, aby sa na tejto púti čím hojnejšieúčastnili.

Pavel Olas.

Viktor Maszárík,
bývalý farár schweibachsky, včul
farár v Hasféri.

Oznámenie.

Na sviatok svätého Štefana «Katolícky Delnícky Kruh» pohne sa z Jozefovského chrámu o 7. hodine ku pobožnostiam do Budína pod svojou zástavou. Ku týmto pobožnostiam všetkých drahých bratov a sestry úctive povoláva

Správa Kat. Del. Kruhu.

Spisy redakcii zaslané.

Modliaca knižka a spevník. Cieľom rozširovania maďarskej reči zvlášte pochvalnú myšlienku uskutočnila Sväto-Štefanská Spoločnosť vydaním modlitebnej knižky vo dvoch rečiach. Nemohlo sa doposiaľ žiadať, aby Slovák, alebo Nemeč, ktorý maďarskú reč len lámal, potreboval modlitebnú knižku, ktorej nerozumie, preto v mnohom ohľade aj modlitebné knižky boly toho príčinou, že reč maďarská, ktorej ako-tak naučila sa mládež v ľudových školách, nerozširovala a nevyvíjovala sa po okoliach. Tomuto odpomôžu modlitebné knižky sstavené vo dvoch rečiach. Mládež nemeckého, alebo slovenského jazyka dostane modlitebnú knižku v nemeckej alebo slovenskej reči, ku každej modlitbe a piesni pripojená je ale aj osnova v maďarskej reči. Mládež takto z počiatku snáď len zo zvedavosti potrebovať bude túto modlitebnú knižku, pozdejšie ale celkom privykne ku nej a naučí sa modlitbám a piesňam v maďarskom jazyku. Mládež naša ani z jednej ľudovej školy nemala by vystúpiť bez takejto modlitebnej knižky. Bolo by to k upevneniu náboženských a vlasteneckých citov v akých vychováva sa naša mládež v katolíckych ľudových školách. Po dávnejšom vydaní modlitebnej knižky v maďarskej a nemeckej reči, vyšla prítomne našim nákladom «**Modliaca knižka a spevník**» v maďarskej a slovenskej reči, ktorú sstavil *Jozef Masztich* a ktorá asi na 800 stranách obsahuje modlitby a piesne ku všetkým pobožnostiam a príležitostiam v maďarskej a v slovenskej reči. K dostaniu je v trojakom vydaní. Cena

modlitebnej knižky viazanej v plátne je 4 koruny. Červeným tiskom ozdobená modlitebná knižka viazaná v koži, stojí 5 korún, táže s pozlátenou väzbou v koži stojí 6 korún. Objednať možno tak túto modlitebnú knižku ako i všetky vydania Spoločnosti u: **Kníhkupectva Svätoštefanskej Spoločnosti, Budapest, IV. Kecskeméti-utca 2.**

Zivot Ježiša Krista, Božského Spasiteľa nášeho. Spísal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju kníhtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovcsik, farár likavský.

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Zostavil Štefan Janovcsik, farár likavský, S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán. 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Veľkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatrenej. — Cena jedného výtisku v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 halierov. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica liptovská.

Odkazy redakcie.

P. A. R. Ö. Rukopis nám bol doručený. Akonáhle ho prečítame, odpíšeme vám našu mienku. Zatiaľ pekne ďakujeme.

P. G. P. Vašej žiadosti vyhovieme natoľko, že vašu záležitosť oznámime v budúcom čísle.

P. T. Cz. Zm. Vyzvieme sa a odpíšeme vám na poslanej karte.

P. T. P. Conemaugh. Pa. Žiadané dostanete. S Bohom zostaňte!

P. Dopisovateľ. Nagyszombat. Tomu sa nenie čo čudovať, že národnárske noviny píšu: «Kto vie, či ešte neprijde k vám dáka maďarská ľudová, alebo prekrstená strana a či vám zase nebude rozprávať, aby ste šli brániť vieru, ktorú ona už dávno ukrižovala». Keby nebolo toľkých horúčostí a pisateľ týchto riadkov mal by doma zdravý rozum, nahliadol by podistým, že vieru ešte ni-

kto natoľko nekrižoval, ako práve národnárske noviny a jejich strana, ktorá sa dosiaľ len štyri razy prekrstila.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 13. augusta.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22·40—23·60, peštianska K 22·25—23·40, stolno-belehradská Kor. 22·40—23·50, banátska K 22·10—23·30. — *Raž*: K 17·40—17·60. — *Jačmeň*: na krm K 15·30—15·50. — *Ovos*: prvotriedny 16·50—16·70, druhotriedny 16·15—16·50. — *Kukurica*: K 13·60—13·80. *Repica*: K 35·20—35·80. — *Proso*: K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	36·60	35·80	34·60	33·20	32·20	30·60	30·40
				č. 7	7½	8	
				K 28·80	26·80	18·00	

Drobné otruby: K 13·00, hrubé K 13·40.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 135·00 do 145·00 za 120 kilogr.; ďatelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 0·00—0·00, žlté K 0·00—0·00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 18·50—19·50, tarkavá K 18·00—18·50. — *Hrach* lúpaný: K 24·00 do 43·—. — *Šošovica*, veľká čistá: K ————. — *Koňopné semä*: K 25·75—27·00. — *Lanové semä*: prima K ————. — *Rasca* (kmiň): 87·00—89·—. — *Mak*: K 86·00—90·—. — *Ladník*: K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 76·25 do 76·75, kockový K 78·25—78·75, zltý K 77·00—77·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 41·00, fiumánsky White-Star (***) K 34·00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 35·50—36·00, bosenský K 55·50 do 56·00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 00·00—00·00, srbské (100 kusové) K 39·00—39·50.

Sviňská masť: budapeštianska K 148·00—149·00.

Slanina: vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 131·00—132·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 159·00 do 160·00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48·00—49·00.

Vajcia: prima uhorské K 70—72, podlejšie K 68 do 70 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 1·60—1·80, k vareniu K 1·20—1·40, syr 14—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 6—10; kurence k smaženiu K 1·20—1·40, kurence k pečeniu K 2·00—2·40, sliepky na polievku K 2·50—3·00 za jeden pár.

*Porvite moje tlsté lica, lica...
a som malý chlapec predsa,
to len - ktorá duša by sa nasadala:
• Kathreinerova Kneipp-sladová
káva' žičimla!*

Opravdová je
len v originálnych
balíkoch s menom
Kathreiner.

Tá silná bôbková
káva nemá sa piť
bez nemišania!
**Kathreinerova Kneipp
sladová káva**
sa jedine dokázala
za najlepšiu dôdavok,
ktorý ľahko
stravuje,
posilňuje a
zdravou
činí krv.

Deti
sa majú len na
Kathreinerovú
navykať.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení
prídavku zrete dôle mene
»Kathreiner« máme spomínať!

Lebo ináč sa ošialíme a
iný napodobňujúci balík
nám dajú, ktorá všetky
významnosti »Kathreiner-
ovej« ohlušuje!

Lebo len

Kathreinerova Kneipp- Malátová káva

dodáva následkom svojej
zvláštnej výroby priemnú
vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, do-
konále, aby ste »Kathreinerová«
len v originálnych balíkoch za-
pakovanú dostala s nápisom:
Kathreiner Kneipp-Malátová káva.

○ Pri objednávkách na naše
○ ohlasy, prosíme odvolávať
○ sa vždy na náš časopis.

Na predaj

V Malom Sibine (Kisszeben)
hospodársky dom so zah-
radou, role I. triedy, pa-
sienky, s úplným zariade-
nim. — Role ležia blízko
mesta. Vysvetlenie dá Ján
Bernát, majiteľ Kisszeben.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielal el
Hans Konrád Brux No. 400 (Česko.)

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!! Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!
Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatinám atď. O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogaňa spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-krádsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Oznamy prijíma
administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠŤ,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Pozor!

Hodinky s retiazkou.

len za kor. 2-50

len za kor. 2-50

dostane každý skvostné, gloria strieborné vačkové hodinky systému Roskopf s patent anker strojom, idú 30 hodín so zárukou 2 rok.v, s primeranou panciel retiazkou len kor. 2-50, 3 kusy s retiazkami 7 korun. — S poštovou dobierkou zasiela sklad svajcarskych hodín

S. URBACH,
Krakov číslo 24/I.